

Inatsisartut suleriaasianni § 33, imm. 6, nr. 3 tunngavigalugu, aalajangiinissamut siunnersuut manna Naalakkersuisut matumuuna saqqummiuteqqippaat.

Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut: Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Ilisimatusarfimmut – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitutionimut inatsisip atuutilerneranut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat oqaaseqaatissaat.

Saqqummiussinermi oqaaseqaat

(Naalakkersuisut siulittaasuut)

Siullermeerneqarnera

Matumuuna kunngip peqqussutaanut siunnersuut saqqummiuteqqippara Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Ilisimatusarfimmut – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution - Kalaallit Nunaanni atuutilertussat inatsimmut ikkunneqartussamut. Tamanna pillugu siusinnerusukkut siunnersuut tunuartinneqarpoq ulloq 8. oktober 2013, Naalakkersuisut pisariaqartissorimmassuk Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Ilisimatusarfiup tusarniaanermi akissutaa siunnersuummut ilanngullugu suliarineqarnissaata qulakkeerneqarnissaa.

Februarimi 2012 danskit naalakkersuisuisa saqqummiuppaat Nunarsuarmioqatigiit pillugit aamma Inuit pisinnaatitaaffii pillugit Dansk Qitiusumik Ilisimatusarfiata (Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder) matuneqarnissaanut siunnersuut, ilutigalugu immikkut inatsisitigut tunngavilerneqarpoq ilisimatusarfiit marluk, tassaasut Dansk Nunarsuarmioqatigiit pillugit Ilisimatusarfiat (Dansk Institut for Internationale Studier) aamma Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Ilisimatusarfik (Institut for Menneskerettigheder) pilersinneqarnissaat.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Ilisimatusarfimmut – Danmarkip Naalagaaffiata Inuit Pisinnaatitaaffiinut Siunnersuisoqatigiivisa Ilisimatusarfiata - inatsisissatut siunnersuutit tusarniaassutigineqarneranut atatillugu, taamani Naalakkersuisunut siunnersuutigaat, kunngip peqqussutaa atorlugu inatsit Nunatsinni atuutsilersinneqassasoq, Namminersorlutillu Oqartussat Inatsisartuni inatsisiliornermikkut pilersissagaat Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Kalaallit Nunaanni Siunnersuisoqatigiit, tamatumuunakkut ilaatigut periarfissaqalissammat Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Ilisimatusarfimmi ilaasortassamik toqqaanissaq – tassa Danmarkip Naalagaaffiata Inuit Pisinnaatitaaffiinut Ilisimatusarfiata siulersuisuini. Matumuunakkutaaq aamma anguneqarsinnaassammat ilisimasanik pisinnaasaanillu pingaarutilimmik ineriartortitsinissaq, inuillu pisinnaatitaaffii pillugit suliaqarnerup Kalaallit Nunaanni sorlanitsitserneqarnissaa, kiisalu Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Ilisimatusarfiup aamma Namminersorlutik Oqartussat akornanni malittarisassaqaqarnerulluni suleqatigiinneq sinaakkuserneqassammat.

Kalaallit Nunaata Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiivinik pilersitsinissamut siunnersuut (UKA2012/125) ukiaanerani 2012-mi ataatsimiinnerminni Inatsisartut akuersissutigaat. Kalaallit Nunaata Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiivinut inatsit tunngasoq, Inatsisartut inatsisaat nr. 23, 3.december 2012-meersoq, 1. januar 2013 malitsigisaanik atuutsinneqalerpoq.

Inatsisissatut siunnersuut Folketingimi akuerineqarpoq, atuutsinneqalerlunilu 1. januar 2013, maannalu atuulluni inatsisitut nr. 553, 18. juni 2012-meersutut, inuit pisinnaatitaaffii pillugit

inatsisit – Danmarkip Naalagaaffiata Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Ilisimatusarfianut atuulluni.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Ilisimatusarfissamut inatsisip akuersissutigineranut atatillugu isummanut saqqummiunneqartunut tulluuttumik, februar 2013-mi Nunanut allanut ministerip inatsimmut allannguutissatut siunnersuut saqqummiuppaa, Kalaallit Nunaata Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiivisa Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Ilisimatusarfiup siulersuisuini ataatsimik ilaasortaqaalersinnaanerannut ammaassisumik. Siunnersuut akuerineqarpoq atuutilerlunilu inatsisit nr. 656, 12. juni 2013-meersoq.

Pissutsit inuit pisinnaatitaaffiinut Danmarkimi tunngassuteqartut nakkutigissallugit aamma nalunaarusiarisassallugit Inuit Pisinnaatitaaffiinut Ilisimatusarfiup suliassarai. Inuit Pisinnaatitaaffiinut Ilisimatusarfiit naalagaaffiit iluini pingaarnepaattut tamakku suliassaraat FN-imi tunngavissatut Parisimi aalajangersakkat najoqqutaralugit, Inatsimullu siusinnerusukkulli atuummat suliassap ilaareersimanera Ilisimatusarfiup isumaqarfigiuarppaa. Inatsit Kalaallit Nunaannut atuuttussannqortinneqarpat, Ilisimatusarfik pisinnaatinneqalissaaq suliassat tamakku Kalaallit Nunaannissaaq ingerlannissaannut. Inatsisartut inatsississanik siunnersuisiaasa tusarniaassutigineqanerini Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Ilisimatusarfik akissuteqarsinnaalissaaq, Kalaallit Nunaannilu inuit pisinnaatitaaffii pillugit suliqaarnermi ilisimasanik pisinnaasanillu ineriartortitseqataalissalluni. Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Ilisimatusarfiup Kalaallit Nunaanni sulinissaa, 2012-mi ukiakkut ataatsimiinnermi taaneqareersutut, Kalaallit Nunaata Inuit pisinnaatitaaffiinut Siunnersuisoqatigiivi qanimut suleqatigalugit ingerlanneqassaaq.

Aaqqissuussinerup atuutsinneqalerneratiguttaaq periarfissaqalissaaq Kalaallit Nunaata Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiivi, Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution, siulersuisuini ilaasortamik ataatsimik toqqaasinnaalernissaat.

Siulersuisunut ilaasortassat ukiunut sisamanut atuuttussatut toqqarneqartarput. Kalaallit Nunaata Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiivini ilaasortat ukiunut marlunmut atuuttussamik toqqarneqartarput. Aaqqissuussinissap tusarniaassutigineqarnerani uparuarneqarpoq tulluurtuusorineqanngitsoq Kalaallit Nunaata Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiivisa aamma Ilisimatusarfiup siulersuisuisa ukiut atuuffiisa nikingassuteqarnerat. Naalakkersuisut aamma Nunanut allanut Ministereqarfiup tamanna eqqumaffigaat. Piffissalli atuuffissap allanngortinneqarnissaanut pisariaqarpoq danskit inatsisaata allanngortinneqarnissaa imaluunniit kalaallit Inatsisartutigut inatsisaata allanngortinnissaa. Naalakkersuisut matumuuna sulissutigaa.

Aaqqissuussinissamut siunnersuut agguanneqarsimasooq innersuussutigaara, kiisalu inatsimmik Nunanut allanut Ministereqarfiup naalisaagaa, Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Ilisimatusarfimmuut inatsit aamma tusarniaanermut akissutit allanneqarneri innersuussutigissavakka.

Naalakkersuisut sinnerlugit taamatut oqaaseqarlunga siunnersuut inussiarnersumik Inatsisartunut oqaluuserisassanngortippara, oqallilluarnissamik kissaassillunga, innersuussutigalugulu aappassaaneerineqannginnermini Inatsisartut inatsissisanut ataatsimiititaliaanni suliareqqinneqassasoq.